

Welke verbanden zijn er?

Dit zijn signaalwoorden en de verbanden die je in teksten kunt tegenkomen:

Signaalwoord	Tekstverband/tekstrelatie
dus, vandaar, om die redenen, dan ook, dat betekent, concluderend, kortom, aldus, hieruit volgt	conclusie
om ... te, opdat, daartoe, met de bedoeling te/om, de bedoeling is, voor, om, waarmee,	doel
door ... te, door middel van, met behulp van, daarmee, met, op die/deze manier	middel
doordat, door, de oorzaak is..., zodat, daardoor, dus, dit leidt tot, het gevolg/resultaat/effect (daarvan) is, hierdoor, waardoor, te danken aan, te wijten aan, ten gevolge van	oorzaak – gevolg (De mens heeft niets te kiezen, zit met de gevolgen opgescheept)
en, ook, ten eerste, ten tweede, een ander..., daarbij, daarnaast, voorts, verder, bovendien, niet alleen ... maar ook, zowel ... als, noch ... noch, ten slotte, enzovoort, eveneens, evenals, tevens, dan, vervolgens, ofwel, of...of	opsomming
ook, eveneens, hetzelfde	overeenkomst
aangezien, omdat, want, immers, namelijk, vanwege, wegens, daarom, waarom	reden – gevolg; verklaring, argument, uitleg (De mens kan invloed uitoefenen, heeft keuzes)
samenvattend, kortom, alles bij elkaar genomen, om kort te gaan	samenvatting
maar, echter, daarentegen, al(hoewel), (des)ondanks, toch, doch, integendeel, enerzijds ... anderzijds, niettemin, in tegenstelling tot, daar staat tegenover dat, terwijl (in de betekenis van ofschoon, hoewel)	tegenstelling
eerst, dan, toen, vroeger, later, terwijl, al, wanneer, nadat, daarna, voordat, tot nu toe, plots, plotseling, reeds, wanneer, aanvankelijk, inmiddels, sinds	tijd
zoals, als, zowel ... als, alsof, eveneens, evenzeer, op dezelfde wijze, net als, in vergelijking met, zo ook, evenals, eenzelfde, soortgelijke, hetzelfde/dezelfde als, vergeleken met, ook, ten opzichte van	vergelijking
eerst, hierna, daarna, vervolgens, ten slotte, ten eerste, ten tweede, voordat, nadat, vroeger, later, oorspronkelijk, intussen	volgorde
zoals, zo, bijvoorbeeld, ter illustratie, stel, neem, denk hierbij aan, dat komt voor bij, dat is het geval bij, onder meer, onder andere	voorbeeld/toelichting
als, indien, wanneer, onder voorwaarde dat, mits, tenzij	voorwaarde

Om de opbouw van een tekst goed te begrijpen kun je ook letten op signaalzinnen.
Soorten en voorbeelden van signaalzinnen zijn:

Soort signaalzin	Voorbeelden
aankondigend	Ik zal hier enkele voor- en nadelen van ... bespreken. Maar aan het systeem kleven ook enkele bezwaren. Hoe is ... te verklaren?
terugblikkend	Van de besproken verklaringen lijkt de laatste me het meest aannemelijk.
aankondigend én terugblikkend	Welke conclusie kunnen we nu uit bovenstaande onderzoeksresultaten trekken?